

EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA

ZPRÁVA O VÝVOJI SYSTÉMU TARGET2

Úvod

Rada guvernérů ECB dne 24. října 2002 rozhodla o dlouhodobé strategii systému TARGET (TARGET2). Rozhodnutí bylo popsáno v tiskové zprávě, které byla téhož dne zveřejněna, a předpokládalo v celém Eurosystemu technickou konsolidaci systému TARGET, jednotnou strukturu stanovování poplatků za vnitrostátní a přeshraniční platby a harmonizovanou úroveň služeb. Dne 16. prosince 2002 byla zahájena odborná diskuze o dokumentu s názvem „TARGET2: Zásady a struktura“ a 13. července 2003 byl zveřejněn přehled zaslaných připomínek.

Tři centrální banky, jmenovitě Banque de France, Banca d'Italia a Deutsche Bundesbank, informovaly 28. července 2003 prezidenta ECB, že jsou připraveny společně poskytnout základ pro tzv. společně sdílenou platformu (Single Shared Platform – SSP) za použití upravených částí své stávající infrastruktury TARGET1, které budou doplněny podle potřeby o další prvky (tzv. modulový systém). Do konce roku 2003 vyjádřily centrální banky Eurosystemu svou ochotu se připojit k SSP s tím, že otázky týkající řízení, nákladů a financování budou dále řešeny. Od této doby vycházel Eurosystem při své další práci na projektu z předpokladu, že TARGET2 bude utvářen jako systém sdílející společnou platformu.

Pokud jde o parametry a funkce systému, zástupci jeho uživatelů byli vyzváni, aby předložili své připomínky k návrhu Všeobecných funkčních specifikací (General Functional Specifications – GFS) pro SSP. Dokument byl následně dokončen a 22. července 2004 jej schválila Rada guvernérů ECB.

Tato zpráva se zabývá řadou otázek, které je třeba dořešit, aby jednotlivé centrální banky mohly přijmout konečné rozhodnutí o své účasti v SSP. Část 1 se věnuje otevřeným otázkám souvisejícím s provozem systému TARGET2. Konkrétně jde o sdružování likvidity, tzv. domácí účty a vypořádání pomocných systémů. Část 2 se zabývá stanovením poplatků za služby systému TARGET2. Část 3 se věnuje otázkám přechodu na nový systém a část 4 pak obsahuje některé bližší informace o dalších etapách projektu TARGET2.

1. Provoz systému TARGET2

1.1 Sdružování vnitrodenní likvidity

Sdružování vnitrodenní likvidity pomocí virtuálního účtu (nebo také jen „sdružování likvidity“) umožňuje účastníkům systému TARGET2 seskupovat (některé) jejich účty RTGS a sdružovat disponibilní vnitrodenní likviditu ve prospěch všech členů skupiny účtů. Každý člen skupiny účtů tak může provádět platby ze svého vlastního účtu až do celkového objemu vnitrodenní likvidity, která je k dispozici na účtech skupiny. Namísto převádění likvidity na účet, kde je potřeba, zajistí spolehlivý právní rámec, aby byla debetní pozice na jednom účtu ve skupině během dne kolateralizována hotovostí, která je k dispozici na ostatních účtech skupiny. Na konci dne dojde k vyrovnání (manuálně správcem skupiny účtů, nebo jej podle potřeby provede systém automaticky), jehož účelem je dosáhnout kladného zůstatku na všech účtech ve skupině a zajistit, aby zůstatky na účtu byly v souladu s případnými limity přečerpání.

Eurosystem zdůrazňuje, že sdružování vnitrodenní likvidity je výhradně záležitostí platebního styku a neznamená centralizaci měnověpolitických operací.

1.1.1 Řízení likvidity

Sdružování likvidity přispěje k bezproblémovému fungování systému TARGET2 a pomocných systémů, které v něm provádí vypořádání. Vzhledem k dostupnosti celé likvidity na účtech v rámci skupiny klesne potřeba vnitrodenních úvěrů a tím také kolateralizace a sníží se i riziko přetížení systému. Usnadní se tím vypořádání prostřednictvím pomocných systémů, jejichž účastníci budou mít přístup k celkové disponibilní likviditě (a k limitům pro přečerpání) na účtech skupiny.

Sdružování likvidity částečně odděluje řízení likvidity od řízení kolateralizace, neboť likviditu lze zpřístupnit celé skupině účtů, aniž by docházelo ke změnám v kolaterálu, čímž dojde k úsporám nákladů uživatelů systému TARGET2. Tato funkce navíc sníží náklady na správu několika účtů u jedné či více centrálních bank a fakticky bude „neutralizovat“ dělení vnitrodenní likvidity, k níž dochází u bank s pobočkami ve více státech, které musí vést účty u více centrálních bank.

1.1.2 Právní možnosti

Sdružování likvidity prostřednictvím virtuálního účtu by v příslušných jurisdikcích zemí eurozóny bylo z právního hlediska možné. Místní právní předpisy v jednotlivých jurisdikcích téměř všech centrálních bank umožňují používání hotovostních účtů jako kolaterálu. Hotovostní zůstatky na těchto účtech vedených v účetnictví jedné centrální banky by mohlo být možné použít jako kolaterál ve prospěch jiné centrální banky téměř ve všech příslušných jurisdikcích.

Pokud jde o kolateralizaci třetí stranou strany, může uzavření odpovídající smlouvy mezi poskytovatelem kolaterálu a dlužníkem, jehož dluh třetí je zajišťován, snížit právní riziko nevykonatelnosti takového ujednání na přijatelnou úroveň, prozatím však s výjimkou některých jurisdikcí mimo eurozónu.

Ke vzniku spolehlivého právního rámce, který je předpokladem pro nabídku této služby, je třeba provést další pečlivé posouzení a právní analýzy. Eurosystem bude rovněž zkoumat, zda by měla být vůči subjektům (např. pobočkám, dceřiným společnostem nebo samostatným právním subjektům), kterým je umožněno podílet na skupině účtů, uplatňována zákonná či jiná omezení.

1.1.3 Účty způsobilé ke sdružování likvidity

Po pečlivém posouzení (včetně právní proveditelnosti) přijal Eurosystem rozhodnutí, že sdružování vnitrodenní likvidity bude prováděno v SSP pouze pro účty RTGS¹ bank v eurozóně, které vedou centrální banky eurozóny.

Všechny banky, včetně těch, jimž nebude umožněno používat virtuální facilitu, však budou mít přístup ke konsolidovaným informacím o účtu.

1.1.4 Zájem mezi uživateli systému TARGET a stanovení poplatků

Uživatelé systému TARGET byli informováni, že předpokládané roční náklady na sdružování likvidity dosahují přibližně 900.000 EUR. Předběžné výsledky průzkumu mezi účastníky trhu ukázaly, že by takto bylo možné sdružit 60 až 120 účtů. Za sdružený účet by roční poplatek, který by umožňoval uhradit náklady na tuto službu, dosahoval částky 7.500 EUR až 15.000 EUR. Stanovení poplatků za poskytování konsolidovaných údajů bude řešeno v následujících měsících.

1.2 Otázky související s tzv. home accounts

Eurosystem posuzoval otázku tzv. home accounts, které lze vést mimo systém RTGS (tj. mimo platební modul (PM) SSP). Tyto účty jsou dnes používány především ke správě minimálních rezerv, stálých facilit a místních kolaterálů a k vypořádání hotovostních výběrů. Dále jsou tyto účty používány k evidenci transakcí zákazníků centrálních bank, kteří nejsou (nemohou být) účastníky systému RTGS. V rámci systému TARGET2 lze domácí účty vést ve standardizovaném tzv. Home Accounting Module (HAM) SSP nebo v tzv. „proprietary home accounting application“ (PHA) jednotlivých centrálních bank.

Eurosystem souhlasil s tím, aby transakce mezi účastníky trhu, transakce vyplývající z vypořádání pomocných systémů a platby související s operacemi na volném trhu byly na závěr vypořádány v platebním modulu SSP. V některých zemích však u těchto druhů transakcí nemusí vnitřní nastavení umožňovat jejich okamžité převedení do SSP při zahájení jeho operací. Eurosystem proto souhlasil u vypořádávání těchto plateb v platebním modulu SSP s přechodným obdobím v délce maximálně 4 roků (od doby, kdy příslušná NCB přistoupí k SSP). Pokud jde o pomocné systémy, předpokládá se, že celoevropské pomocné systémy přejdou na nový režim poté nebo krátce poté, co všechny centrální banky přejdou na SPP. Stav by byl znovu vyhodnocen po jednom roce od zahájení provozu systému TARGET2.

¹ Avšak s výjimkou účtů vzdálených účastníků, neboť tito účastníci nejsou oprávněni získat vnitrodenní úvěr od hostitelské centrální banky.

Určité operace s místní centrální bankou (tj. operace v rámci správy minimálních rezerv, používání stálých facilit a hotovostní výběry) mohou být podle rozhodnutí jednotlivých centrálních bank vypořádány buď v místní PHA centrální banky, nebo v SSP (v platebním modulu nebo HAM).

V rámci záměrů souvisejících s používáním tzv. home accounts bude poplatek za platby prováděné jejich prostřednictvím vyšší než je běžný poplatek za TARGET2. Toto uspořádání má zvýšit zájem o zkrácení přechodného období a o co možná nejrychlejší přechod na platební modul SSP.

1.3 Vypořádání pomocných systémů

Eurosystem projednával tuto otázku s účastníky trhu, kteří potvrdili, že všech šest modelů vypořádání, které nabízí SSP pro vypořádání pomocných systémů (tj. dva systémy v reálném čase a čtyři dávkové systémy) a které jsou definovány ve Všeobecných funkčních specifikacích, je zapotřebí, neboť každý z nich splňuje jednu nebo více obchodních funkcí. Tyto modely už nyní představují významnou harmonizaci stávajících postupů. Vypořádání peněžních pozic, které vstupují do systému TARGET2 přes pomocné systémy, se bude odehrávat přímo na účtu RTGS, který má účastník v SPP, a to nezávisle na umístění pomocného systému, což představuje výrazný krok směrem k integraci a harmonizaci postupů na trhu.

Pokud jde o noční vypořádání, v současnosti se nepočítá s otevřením systému TARGET2 přes noc. Předpokládá se však, že by další obchodní den systému TARGET2 začínal na předem stanovený časový úsek po skončení aktuálního obchodního dne systému TARGET2 a po dokončení zpracování na konci dne. Během tohoto časového úseku by bylo možné likviditu použít konkrétně pro vypořádání nočních cyklů pomocných systémů. Následně by platební modul SSP zahájil činnost dříve a zpracoval by požadavky na vypořádání z pomocných systémů před 7.00 hod. Dále by pak likvidita, která nebyla použita pro vypořádání přes noc, byla opět k dispozici.

Na vypořádání pomocných systémů má však vliv několik dalších faktorů (např. případná harmonizace dob vypořádání, analýza celkového vlivu nového uspořádání systému TARGET2 na likviditu, otázky strategie a postupů, které mohou rozdílné modely vypořádání vyvolat, dálkový přístup účastníků k likviditě, kolateralizace pomocí pořizovaného aktiva, neodvolatelnost zúčtování apod.), které je třeba dále projednat a řešit. K tomu by podle plánu mělo dojít během první poloviny roku 2005. Zejména je třeba dále se zabývat otázkami společné existence Systémů vypořádání obchodů s cennými papíry, které používají různé modely vypořádání (integrovaný, pomocí rozhraní nebo s financováním předem), i údaji o těchto jednotlivých modelech.

2. Stanovení poplatků

Eurosystem se zabýval metodikou případného duálního stanovení poplatků za základní služby systému TARGET2. Účastníci by měli mít možnost se rozhodovat mezi poplatkem za transakci, nebo nižším

poplatkem za transakci spolu s pravidelným poplatkem. Předpokládá se, že budou platit tyto hlavní zásady:

- i. Systém by měl umožňovat návratnost podstatné části celkových nákladů TARGET2
- ii. Nejvyšší poplatek za transakci by neměl přesáhnout 0,80 EUR a
- iii. Nejnižší (mezní) poplatek za transakci by měl dosahovat 0,25 EUR.

Ověřování, zda výše uvedené zásady jsou slučitelné s odhady nákladů a objemů v systému TARGET2, se provádělo pomocí simulačních zkoušek. V následujících měsících hodlá Eurosystem vypracovat konkrétní strukturu poplatků za služby systému TARGET 2.

Je třeba připomenout, že poplatky za určité volitelné služby (např. sdružování likvidity a vypořádání transakcí pomocných systémů) budou stanoveny odděleně.

3. Přejít na nový systém

Cílem je zajistit bezproblémový přechod ze stávajícího systému TARGET na nový systém TARGET2 pro všechny účastníky (centrální banky, finanční instituce a pomocné systémy). Jedná se o koordinaci všech činností po dokončení technických částí systémů, dokud nepřejdou všechny centrální banky na SSP, a především o zkušební činnost a organizaci přechodu na TARGET2.

Eurosystem posoudil výhody a nevýhody jednorázového přechodu v porovnání s postupným přechodem po skupinách zemí. Jednorázový přechod znamená, že v první den provozu systému TARGET2 by musely všechny centrální banky i uživatelé systému TARGET přejít na SSP současně. Z hlediska zajištění vyrovnaných podmínek pro všechny účastníky by bylo vhodné, aby jim byly veškeré funkce systému TARGET2 k dispozici ve stejnou dobu. Převodění všech uživatelů ze všech zemí na SSP ve stejnou dobu by však zvyšovalo rizikovitost projektu a organizace přechodu by postrádala flexibilitu.

Z tohoto důvodu se Eurosystem rozhodl pro přechod po skupinách zemí, který umožní uživatelům systému TARGET přejít na SSP v několika etapách v různých, předem určených termínech. Každá etapa bude zahrnovat skupinu centrálních bank a jejich příslušné národní bankovní komunity. Přechod bude rozložen na několik měsíců, během nichž budou součástí systému TARGET1 a SSP fungovat souběžně. Tento postupný přechod bude třeba organizovat tak, aby se maximálně omezila rizika ohrožující projekt. V jeho rámci bude také třeba se vážně zabývat problémy spojenými s nestejnými podmínkami na straně účastníků a snížením nákladů centrálních bank a uživatelů systému TARGET. Doba přechodu bude omezena na maximálně jeden rok, ale pracovní předpoklad (viz část 4) je, že by toto období mělo být kratší. Je třeba poznamenat, že u jiných projektů podobného rozsahu souvisejících s platebním stykem (např. CLS, SWIFTNet) byl při zavádění nové infrastruktury rovněž použit postupný přechod.

Eurosystem určí skupiny zemí podle obchodních potřeb. Cenová politika po dobu přechodu bude stanovena po určení skupin zemí a bude usilovat o to, aby byla vůči uživatelům v maximální míře neutrální.

4. Termíny projektu TARGET2

Ve stávající etapě projektu se počítá s těmito hlavními termíny, přičemž každý z nich je podmíněn splněním předchozích termínů.

Tabulka: termíny v letech 2005 – 2007		
1.	Konec 1. čtvrtletí 2005	Dokončení dokumentu Podrobné uživatelské funkční specifikace (User Detailed Functional Specifications – UDFS)
2.	Duben 2005 až prosinec 2005	Dokončení přípravy SSP
3.	Leden 2006 až březen 2006	Interní zkoušky SSP
4.	Duben 2006 až květen 2006 (předběžně)	Předávací zkoušky v centrálních bankách
5.	Červen 2006 až prosinec 2006 (předběžně)	Zkoušky u zákazníků v první skupině zemí (uživatelé systému TARGET, kteří přejdou na nový systém v dalších skupinách, se mohou těchto zkoušek rovněž zúčastnit)
6.	Prosinec 2006	Provozní ověřování / provoz v pracovním prostředí
7.	Leden 2007	Uvedení do provozu v první skupině zemí
8.	Leden 2007 až září 2007	Zkoušky u zákazníků, provozní ověřování aj. a uvedení do provozu v dalších skupinách zemí

© Evropská centrální banka 2005

Adresa: Kaiserstrasse 29, 60311 Frankfurt nad Mohanem, Německo

Poštovní adresa: Postfach 16 03 19, 60066 Frankfurt am Main, Německo

Telefon: +49 69 13 44 0

Internet: <http://www.ecb.int>

Fax: +49 69 13 44 6000

Telex: 411 144 ecb d

Všechna práva vyhrazena. Reprodukce pro vzdělávací a nekomerční účely je povolena za předpokladu, že je uveden zdroj. Uzávěrka v lednu 2005.

ISBN 92-9181-539-X (tištěná verze)

ISBN 92-9181-540-3 (verze online)